

Wyrok z dnia 3 listopada 1997 r.

I PKN 333/97

Odmowa podpisania przez pracownika umowy o zakazie prowadzenia działalności konkurencyjnej nie jest uzasadnioną przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę, jeżeli przedstawiony przez pracodawcę projekt tej umowy zawierał postanowienia niezgodne z przepisami Kodeksu pracy. W takiej sytuacji, zgłoszone przez pracownika roszczenie o odszkodowanie (art. 45 § 1 KP) nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa z tego względu, że pracownik podjął działalność gospodarczą.

Przewodniczący SSN: Adam Józefowicz, Sędziowie SN: Maria Mańkowska (sprawozdawca), Walerian Sanetra.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 1997 r. sprawy z powództwa Edwarda Ś. przeciwko Zakładom Urządzeń Kotłowych "S." S.A. w S. o odszkodowanie i nagrodę, na skutek kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach z dnia 2 kwietnia 1997 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok w części oddalającej powództwo i przekazał sprawę Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Końskich w wyroku z dnia 23 grudnia 1996 r. uznał za bezskuteczne wypowiedzenie umowy o pracę powodowi Edwardowi Ś. dokonane przez pozwane Zakłady Urządzeń Kotłowych "S." S.A. w S. oraz zasądził na rzecz powoda kwotę 150 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 grudnia 1996 r. tytułem nagrody za 1996 rok.

Od powyższego wyroku apelację wniosła strona pozwana i w toku postępowania apelacyjnego złożyła pismo Urzędu Miasta i Gminy w K., z którego wynika, że w dniu 1 lutego 1997 r. powód rozpoczął działalność gospodarczą w zakresie produkcji wyrobów metalowych, usług remontowych, montażowych, transportowych oraz sprzedaży wyrobów metalowych, natomiast powód zmodyfikował żądanie domagając się zasądzenia odszkodowania na podstawie art. 45 § 1 KP.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach wyrokiem z dnia 2 kwietnia 1997 r. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo. Sąd Wojewódzki uznał, że wypowiedzenie powodowi umowy o pracę ze względu na odmowę podpisania umowy o zakazie prowadzenia działalności konkurencyjnej należałoby uznać za nieuzasadnione z uwagi na sprzeczność § 3 tej umowy z przepisami Kodeksu pracy. Mając jednakże na uwadze, podjęcie przez powoda w okresie wypowiedzenia umowy o pracę działalności konkurencyjnej wobec strony pozwanej Sąd uznał, że zasądzenie odszkodowania z tytułu nieuzasadnionego wypowiedzenia powodowi umowy o pracę byłoby nie do pogodzenia z zasadami współżycia społecznego i ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa (art. 8 KP.)

Rzecznik Praw Obywatelskich zaskarżył powyższy wyrok w drodze kasacji na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 189), w związku z art. 393¹ pkt 1 i 393¹³ KPC i zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 8 i 45 § 1 Kodeksu pracy poprzez błędną ich wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, wnosił o uchylenie wyroku w części oddalającej powództwo i przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest uzasadniona. Ma rację Rzecznik Praw Obywatelskich, że w sytuacji, gdy Sądy obu instancji uznały, że wypowiedzenie powodowi umowy o pracę - ze względu na odmowę podpisania umowy dotyczącej zakazu prowadzenia dzia-

łalności konkurencyjnej wobec pracodawcy - jest nieuzasadnione, a powód nie domagał się przywrócenia do pracy, Sąd Wojewódzki był zobowiązany na podstawie art. 45 § 1 KP do zasądzenia na jego rzecz odszkodowania. Roszczenie odszkodowawcze powoda nie podlegało bowiem zakwalifikowaniu jako nadużycie prawa z jego strony lub jako niezgodne z zasadami współżycia społecznego, skoro powód w dniu rozpoczęcia działalności gospodarczej, uznanej za konkurencyjną wobec strony pozwanej, nie był z nią związany żadną umową o zakazie takiej działalności. Spór o treść umowy o zakazie prowadzenia działalności konkurencyjnej był podstawową przyczyną wypowiedzenia powodowi umowy o pracę. Powód kwestionował postanowienia projektu tej umowy jako zbyt rygorystyczne, a strona pozwana odmówiła pertraktacji umożliwiających osiągnięcie kompromisu w zakresie treści tej umowy. Sąd Wojewódzki uznał, że proponowana przez stronę pozwaną treść § 3 umowy jest sprzeczna z przepisami Kodeksu pracy i uregulowaniami dotyczącymi klauzul konkurencyjnych oraz że zawarcie takiej umowy o zakazie prowadzenia działalności konkurencyjnej z niezmienionym warunkiem w jej § 3, niekorzystnym dla pracownika, jest wręcz niemożliwe.

Żadne zatem okoliczności sprawy nie uzasadniały zastosowania w przedmiotowej sprawie art. 8 KP. Bezpodstawne jest zarzucenie powodowi naruszenia zasad współżycia społecznego w sytuacji, gdy przy braku możliwości skonsultowania opracowanego przez pracodawcę projektu umowy o zakazie prowadzenia działalności konkurencyjnej, odmówił podpisania niekorzystnej dla siebie umowy, a po wypowiedzeniu mu z tej właśnie przyczyny umowy o pracę, podjął własną działalność gospodarczą. Uznanie przez Sądy obu instancji, że wypowiedzenie powodowi umowy o pracę było w tych warunkach nieuzasadnione, obligowało Sąd Wojewódzki z mocy art. 45 § 1 KP do zasądzenia odszkodowania, gdy powód cofnął roszczenie o przywrócenie do pracy i domagał się zasądzenia odszkodowania.

Z tych wszystkich względów i na podstawie art. 393¹³ KPC Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

=====